

Expunere de motive

Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii Educației Naționale 1/2011 cu modificările și completările ulterioare

I. PREAMBUL

Finanțarea eficientă a universităților publice din România reprezenta un deziderat al Programului de Guvernare asumat pentru orizontul de timp 2020-2024¹. Astfel, așa cum se prevede, se impune *actualizarea modului de finanțare a universităților în concordanță cu obiectivele de dezvoltare națională, cu misiunea asumată și cu performanța asociată obiectivelor strategice. Principiul de bază este că finanțarea trebuie să urmeze performanța și interesele strategice ale României.*

Același deziderat este transpus și în Programul de Guvernare al Coaliției pentru Dezvoltare², Reziliență și Prosperitate (PNL, PSD, UDMR) care prevede ca obiectiv: *Utilizarea eficientă a resurselor pentru creșterea competitivității în plan internațional, prin încurajarea creării de consorții universitare performante de tipul universităților metropolitane (modelul francez), care să asigure și o cooperare intensificată între universități și institute de cercetare.*

În doctrina de specialitate³, nu de puține ori se relevă faptul că statele încep să regândească modalitățile de finanțare a universităților publice, raționalizând costurile în vederea stimulării prioritare a competitivității și cercetării științifice. Astfel, conceptul care începe să guverneze modalitatea de finanțare a universităților publice din Uniunea Europeană este reprezentat de *finanțare bazată pe performanță* (performance based funding⁴).

¹ A se vedea Programul de Guvernare https://gov.ro/fisiere/pagini_fisiere/Program_de_guvernare_2020_2024.pdf paginile 19, 98, 150, 182, 186, 191

² A se vedea Programul de Guvernare <https://s.iw.ro/gateway/g/ZmlsZVNvdXJjZT1odHRwJTlBNjJGJTJG/c3RvcnFnZTA0dHJhbnNjb2Rlci5yY3Mt/cmRzLnJvJTJGc3RvcnFnZSUyRjIwMjElMkYxMSUyRjIzJTJGMTQxOTE4Ni8xNDE5/MTg2X1BHLUZJTkFMLVBOTC1QU0QtVURN/UI1GSU5BTC5wZGYmaGFzaD1hZDEyNmNh/Zjk2ZWU3MDBmYzBhOWNlOWYzN2U2YjcwOQ==.pdf>

³ A se vedea Enora Bennetot Pruvot (coord.) Strategies for Efficient Funding of Universities in Europe în lucrarea *The European Higher Area, 2015 pg. 153-168.*

⁴ Idem

Apreciem că și sistemul universitar din România trebuie să se ralieze acestui concept, în contextul în care la momentul de față finanțarea este acordată în mod covârșitor pe baza numărului de studenți, făcându-se astfel abstracție de la criteriile calitative menite să asigure un parcurs evolutiv al activității universităților din România. Suntem convinși că universitățile românești au vocația de a deveni reperi academice la nivel european și considerăm că statul trebuie să sprijine activ acest demers, în special printr-o regândire a modului de alocare a fondurilor publice.

II. DIAGNOZA.

III. Compatibilitatea prezentei inițiative legislative cu principiul autonomiei universitare

La momentul de față, învățământul universitar public din România este fie gratuit, fie cu taxă, conform art. 119 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare (în continuare *LEN*): *În instituțiile de învățământ superior de stat, învățământul este gratuit pentru cifra de școlarizare aprobată anual de Guvern și cu taxă. Cuantumul taxei este stabilit de către senatul universitar, conform legii.* Este de remarcat faptul că aceasta este singura prevedere din *LEN* care face trimitere la modalitatea de finanțare a universităților publice din România.

Așa cum se arată în Decizia 72/1995 a Curții Constituționale, principiul autonomiei universitare se circumscrie următoarelor: *înscrierea în exigențele principiului egalității, posibilitatea de completare a finanțării publice cu venituri provenite din alte surse, alegerea rectorului de către Senatul universitar și confirmarea acestuia prin ordin al ministrului învățământului, aceasta din urmă având drept scop verificarea condițiilor de formă și de fond în care au avut loc alegerile universitare.* Mai mult, se afirmă recurent faptul că *autonomia universitară presupune posibilitatea instituției de învățământ superior de a-și stabili propriile standarde administrative și financiare, dar doar în limitele conferite de lege*⁵. Iată, așadar, că, din punct de vedere financiar, autonomia universitară se limitează la (i) stabilirea taxelor de studiu și la (ii) modul de cheltuire a fondurilor publice și private.

Așadar, considerăm că modalitatea de stabilire a criteriilor pe baza cărora se alocă fondurile publice către universitățile publice reprezintă o prerogativă a statului. Astfel, se impune ca *LEN* să prevadă liniile directoare pe baza cărora se alocă fondurile publice, precum și modul lor de acordare prin raportare la criteriile pe care legiuitorul le consideră oportune. Rațiunea unei consacări exprese în legislația primară a unei astfel de prevederi este următoarea: (i) pe de o parte, se va crea o modalitate stabilă de determinare a finanțării universităților publice, pe baza unor criterii exemplificativ prevăzute de lege, iar (ii) pe de altă parte, se va impune un mecanism de control care să permită astfel autorităților competente să se asigure că fondurile publice respectă întru totul scopul pentru care acestea au fost acordate.

⁵Andrei Nicolae Popa, Alexandra Tuță, *Limitele constituționale ale autonomiei universitare*, în *Juridice*, 06.11.2019.

II.II. Situația de față a modalității de finanțare a învățământului universitar public

La momentul de față, în mod sumar, LEN prevede **patru pârghii de finanțare din fonduri publice** a universităților din România.

1. Finanțarea de bază, conform art. 223 alin. (4) LEN se alocă universităților în baza costului mediu per student echivalent, per domeniu, per cicluri de studiu și per limbă de predare. Acest cost este compus și pe baza coeficienților de echivalare care au rolul, cel puțin teoretic, de a asigura o finanțare în funcție de nevoile respectivului domeniu de studiu. Tot LEN prevede că această finanțare este **multianuală**, însă până la acest moment, această modalitate de finanțare a fost **inaplicabilă**.

Mai mult decât atât, puterea de decizie cu privire la **cuantumul** costului, la **coeficienți**, precum și la **modul de alocare** a acestor fonduri aparține în mod exclusiv Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (în continuare *CNFIS*). Această entitate joacă un rol esențial în configurația puterii cu privire la modalitatea de alocare a fondurilor publice **în coordonare cu Ministerul Educației**.

2. Finanțarea complementară prevăzută la art. 223 alin. (6) prevede următoarele destinații de cheltuieli: subvenții pentru cazare și masă, fonduri alocate pe bază de priorități și norme specifice pentru dotări și alte cheltuieli de investiții și reparații capital, fonduri alocate pe baze competiționale pentru cercetarea științifică universitară, fonduri alocate pentru cluburile sportive universitare, fonduri alocate pentru institutele de cercetare-dezvoltare și pentru stațiunile de cercetare-dezvoltare care funcționează în structura instituțiilor de învățământ superior.

Și acest tip de finanțare, alături de finanțarea de bază nu au fost supuse unei analize amănunțite din partea legiuitorului, situație care a permis existența unei „flexibilități” nepermise a modului în care se cheltuiesc aceste fonduri publice de către universități.

3. Finanțarea suplimentară definită la art. 197 din LEN este definită ca fiind o finanțare, în sumă, la nivel național, de minimum 30% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază, pe baza criteriilor și a standardelor de calitate stabilite de Consiliul Național al Finanțării învățământului Superior și aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului în vederea **încurajării excelenței în instituțiile de învățământ superior**.

Nici de această dată, legiuitorul nu a prevăzut condițiile minimale sau destinațiile specifice cu privire la alocarea acestor fonduri publice sub titlul de *finanțare suplimentară*.

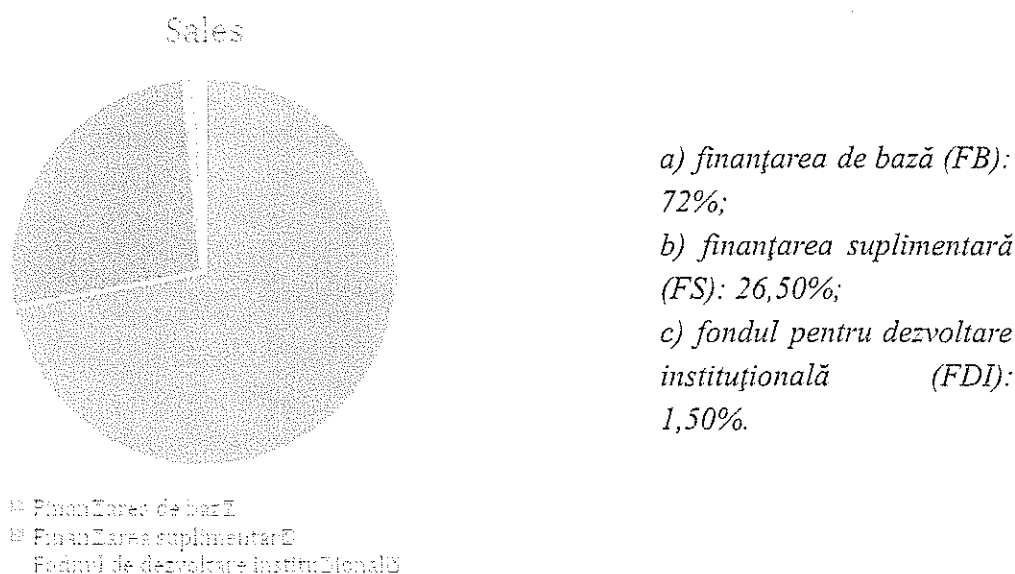
4. Fondul de dezvoltare instituțională este un alt canal prin intermediul căruia se transferă fonduri publice către universități, se adresează celor mai performante instituții de învățământ superior din fiecare categorie și se alocă după criterii competitive bazate pe standarde internaționale. Metodologia de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltare instituțională se

elaborează de către Ministerul Educației Naționale și se aprobă prin ordin al ministrului educației naționale.

Toate aceste patru pârgii de finanțare rămân la latitudinea CNFIS și a Ministerului Educației care reglementează modul de alocare și cheltuire a banilor publici prin legislația secundară. Cu titlu de exemplu, în anul 2021, au fost emise două Ordine de Ministru:

- Ordinul Nr. 3321/2021 din 24 februarie 2021 privind aprobarea Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru **finanțarea de bază și finanțarea suplimentară** a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2021
- Ordinul Nr. 3320/2021 din 24 februarie 2021 privind aprobarea Metodologiei de alocare și utilizare a **fondului pentru dezvoltarea instituțională** a instituțiilor de învățământ superior de stat, pentru anul 2021

Ceea ce merită menționat este faptul că la nivelul anului 2021, cheltuielile publice alocate finanțării învățământului superior s-au distribuit astfel:

Este fără echivoc faptul că marea majoritate a fondurilor publice sunt distribuite pe criterii cantitative, existând un raport direct proporțional între cifra de școlarizare și cantitatea de bani publici alocată fiecărei universități. Astfel, sistemul universitar din România este finanțat într-o măsură semnificativă prin raportare la numărul de studenți înscriși, nu prin raportare la rezultatele academice, cercetarea științifică, calitatea programelor de studii, pregătirea resursei umane etc.

Mai mult decât atât, modalitatea de alocare a acestor fonduri publice a reprezentat un mecanism nefast prin intermediul căruia universitățile au devenit dependente de finanțarea de bază,

obiectivul lor, de cele mai multe ori, devenind conservarea unei cifre de școlarizare care să le permită să supraviețuiască din punct de vedere financiar. Consecința imediată a fost neglijarea obiectivelor calitative care a dus în mod inevitabil la o estompare a misiunii academice a universităților din România.

Așa cum se arată în Raportul Curții de Conturi *evoluția învățământului superior a avut o dinamică proprie, necorelată cu cea a economiei. Nimeni nu a definit calitatea și performanța sistemului în termenii indicatorilor de output și nimeni nu a tras la răspundere universitățile pentru eșecuri.*⁶ Astfel, lipsa unor prevederi clare în legislația primară cu privire la alocarea fondurilor publice prin raportare la o serie de obiective clare a generat o situație gravă în ceea ce privește performanța universităților din România.

La momentul anului 2015, Curtea de Conturi atrăgea atenția cu privire la faptul că *instituțiile din învățământul superior românesc nu au pătruns în topurile internaționale, iar atunci când au făcut-o au ocupat poziții deloc onorante. Plasări pe locuri mai puțin stânjenitoare se înregistrează în topurile pe discipline, ceea ce scoate în evidență faptul că mai există unele nuclee izolate care mai generează performanță. Deși în România există 103 instituții de învățământ superior, numai vreo 5-6 au o oarecare vizibilitate în topurile care ierarhizează un număr mai mare de universități (1000). Încă vreo 10 apar în topurile mari, care evaluează 2000 universități. Restul nu există decât în evidențele naționale*⁷.

După cinci ani, situația sistemului universitar din România nu pare să se fi îmbunătățit.

II.III. Cerințele actuale necesare alocării fondurilor publice către universități.

Cum se alocă fondurile publice?

La acest moment, finanțarea se alocă în baza contractelor instituționale și complementare. Aceste contracte, ca instrumente juridice, se încheie între Ministerul Educației, pe de-o parte, și universitate, pe de cealaltă parte. (art. 223 alin. (7) LEN). Aceste categorii de contracte, în lipsa unor clauze obligatorii impuse prin legislația primară, precum și în lipsa monitorizării atente a modului de desfășurare în timp a raportului contractual, au devenit o simplă formalitate, necesară și suficientă pentru absorbția fondurilor publice, dată fiind improbabilitatea angajării răspunderii părților contractante.

În documentarea prezentei expuneri de motive, nu am putut identifica contractele de finanțare dintre Minister și universități, în ciuda caracterului public al acestora care reclamă îndeplinirea

⁶ A se vedea

<https://www.curteadeconturi.ro/uploads/34b38f42/285eb1a6/e769d38f/944b1397/a951b66e/98cdea70/87f3734f/85d7dd1c/SINTEZAAPInvsup.pdf>

⁷ Idem

tuturor formalităților de publicitate. Cu toate acestea, am identificat pe site-ul Universității de Petrol-Gaze Ploiești a contractului de finanțare din anul 2018⁸, ocazie cu care bănuielele avute au devenit realitate: cu o desfășurare pe o pagină și jumătate, acest contract nu respectă niciun standard juridic necesar elaborării unui contract, cu atât mai mult cu cât ne aflăm în ipoteza în care obiectul derivat al contractului este reprezentat de fonduri publice.

Care sunt cerințele pentru alocarea fondurilor publice?

Dacă în ceea ce privește finanțarea de bază și finanțarea complementară, destinațiile de cheltuieli sunt relativ identificate în legislația secundară⁹, cu privire la finanțarea suplimentară precum și la fondul de dezvoltare instituțională (în continuare *FDI*) relativismul care caracterizează modalitatea de alocare a fondurilor publice devine în primul rând o **problemă de legalitate**. Așa cum a reafirmat și Curtea Constituțională a României prin decizia 58/2017, modalitatea de administrare și cheltuire a fondurilor publice nu se circumscrie numai noțiunii de legalitate, în sens strict, ci și noțiunilor de economicitate, eficiență și eficacitate, concepte atent definite de legislația în vigoare care nu permit instituțiilor publice să cheltuiască bani publici în mod discreționar, după libera lor apreciere.

Or, cu titlu de exemplu, art. 2 alin. (3) din Ordinul 3320/2021 privind alocarea FDI prevede ca unic criteriu de alocare a acestor fonduri *scrierea de proiecte* pe baza unor teme date la art. 5 (Toate instituțiile de învățământ superior de stat, finanțate din bugetul ME, sunt eligibile pentru a depune proiecte specifice de dezvoltare instituțională, care pot viza unul sau mai multe dintre următoarele domenii: a) creșterea echității sociale, în vederea incluziunii sociale și sporirea accesului la învățământul superior, corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii (inclusiv cele privitoare la consilierea și orientarea în carieră); b) internaționalizarea învățământului superior din România; c) asigurarea transparenței în gestiunea studenților; etc.)

Cu alte cuvinte, alocarea fondurilor publice nu se realizează în funcție de rezultate sau de proiecte ale universităților ale căror modalități de implementare să fie urmărite atent de Ministerul Educației, ci în funcție de scrierea de proiecte care, indiferent dacă se implementează sau nu, dacă au randament sau nu, permit acoperirea unor deficite

⁸ A se vedea

https://www.upg-ploiesti.ro/sites/default/files/informatii_publice/contracte/2018/contractul%20institutiional%202018.pdf

⁹ Art. 3 din OMEN 3321/2021 Finanțarea de bază se referă la: 1. cheltuieli de personal (CP): salarii pentru personalul didactic, auxiliar didactic și nedidactic, personal de cercetare implicat în desfășurarea programelor de studii, sporuri, CAS, alte contribuții legale, deplasări interne și internaționale; 2. cheltuieli materiale (CM): cheltuieli de întreținere și gospodărie, cheltuieli pentru materiale și prestări de servicii cu caracter funcțional, cheltuieli cu cercetarea aferente programelor de studii, obiecte de inventar, reparații curente, cărți și publicații, perfecționarea personalului, protocol, protecția muncii etc.; 3. cheltuieli pentru susținerea proiectelor educaționale și de dezvoltare a resursei umane; 4. cheltuieli cu regia instituțiilor de învățământ superior pentru desfășurarea programelor de studii.

bugetare prin forme mascate de finanțare. Acest argument este întărit de faptul că destinațiile de cheltuieli ale FDI coincid, în cea mai mare parte, cu destinațiile de cheltuieli pentru care se alocă și finanțarea de bază!

Așadar, situația de fapt impune o serie de intervenții urgente în ceea ce privește cadrul normativ actual în vederea reorganizării modalității de finanțare a universităților din România, precum și cu privire la transparentizarea cheltuirii banilor publici de către universități.

II.IV. Perspectiva europeană

Și în contextul european, România este la coada clasamentului în ceea ce privește finanțarea corectă a sistemului universitar de învățământ. Conform *Public Funding Observatory 2019-2020*¹⁰ elaborat de European University Association (în continuare *EUA*), în ciuda creșterii produsului intern brut al României, investiția în sistemul universitar de educație a scăzut în perioada 2008-2018.

Category	Description	Systems
Funding 1 - GDP %	Government higher education spending (GDP %)	AT, BE, DE, DK, ES, FI, FR, GR, IE, IT, JP, NL, NO, PT, SE, UK, US*
Funding 2 - GDP %	Government lower than secondary spending (GDP %)	FR, GR, PL, SI
Funding 3 - GDP %	Government extra-ordinary spending (GDP %)	BE, DE, ES, FR, IT, JP, NL, NO, PT, SE*
Funding 4 - GDP %	Government spending (total expenditure on tertiary)	IT

Mai mult, conform studiului „Analiză aprofundată a pieței muncii: relevanța pieței și rezultatele sistemelor de învățământ superior” elaborat de OECD în anul 2017 se remarcă faptul că *politicile și inițiativele guvernamentale oferă un alt punct de vedere asupra competențelor necesare în piața muncii. Unele guverne se pot concentra pe dezvoltarea unor tehnici și competențe profesionale specifice ca răspuns la cerințele pieței muncii pentru absolvenții cu aceste calificări. De exemplu, Guvernul Letoniei ia în prezent măsuri pentru a menține numărul de studenți care absolvă științe, calificări în tehnologie, inginerie și matematică (STEM) (OECD, 2016e). Și Republica Cehă oferă fonduri suplimentare pentru a sprijini locuri suplimentare de îngrijire medicală în învățământul superior pentru a satisface cererea de asistente medicale calificate cu o calificare de nivel de licență (OCDE, 2016e)*¹¹

Așadar, se poate observa faptul că finanțarea publică a sistemelor universitare reprezintă un mecanism esențial în vederea implementării politicilor publice privind calitatea cercetării științifice, inserția pe piața muncii și dezvoltarea de aptitudini și competențe. În același timp, România se confruntă atât cu o scădere a gradului de investiție în sistemul

¹⁰ A se vedea <https://eua.eu/downloads/content/eua%20pfo%202019%20report.pdf>

¹¹ A se vedea <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/LMRO%20Report.pdf>

universitar, precum și cu o lipsă de viziune privind obiectivele de investiție pe termen mediu și lung.

III. PROGNOZĂ. Ce ne propunem

Prezenta inițiativă legislativă își propune să reconfigureze rolul finanțării suplimentare și rolul fondului de dezvoltare instituțională prin creșterea gradului de finanțare, concomitent cu detalierea obiectivelor de finanțare, dar și a pârgھیilor de control.

3.1. Astfel, cu privire la finanțarea suplimentară, actuala configurație a art. 197 din LEN a fost modificată în sensul detalierei destinațiilor de cheltuieli, cuantumul acestora, precum și modul de utilizare a fondurilor publice. În acest sens, s-a prevăzut că:

(1) Universităților li se alocă o finanțare suplimentară, în sumă, la nivel național, de minimum **50%** din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază.

(2) **Finanțarea suplimentară** se alocă astfel:

a) **cel puțin 20%** din bugetul alocat finanțării suplimentare se alocă în funcție de calitatea cercetării științifice, calitatea creației artistice sau a performanțelor sportive, după caz;

b) **cel puțin 10%** din bugetul alocat finanțării suplimentare se alocă în funcție de implicarea studenților și în proiecte de cercetare științifică în cadrul programelor de studii universitare de licență și masterat;

c) **cel puțin 20%** din bugetul alocat finanțării suplimentare se alocă în funcție de orientarea internațională a universităților, ținând cont de ponderea mobilităților studentești, de competițiile academice internaționale, de ponderea studenților străini înscriși în programe de studii;

d) **cel puțin 30%** din bugetul alocat finanțării suplimentare se alocă în funcție de gradul de absorbție a absolvenților pe piața muncii în domeniile corespunzătoare specializării în interval de 3 ani de la absolvirea studiilor de licență. În acest sens, Ministerul Educației și Ministerul Muncii elaborează în 30 de zile, prin ordin comun, criteriile de determinare a gradului de absorbție a absolvenților pe piața muncii.

(3) Alocările de la alin. (2) se stabilesc în limitele legii de către Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și se aprobă prin ordin al Ministrului Educației în fiecare an. Alocarea se va face proporțional prin raportare la criteriile prevăzute la alin. (1) în condițiile metodologiei de finanțare elaborate de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior.

(4) Fondurile rămase după alocările de la alin. (2) în condițiile alin. (3), se alocă în baza criteriilor și standardelor de calitate stabilite de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și aprobate anual prin ordinul Ministrului Educației.

Așadar, se prevede:

1. **creșterea componentei calitate**, prin majorarea ponderii finanțării suplimentare. (de la 30% la 50% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază).
2. existența normelor imperative la nivelul legislației primare (LEN) care să prevadă **criterii de alocare a finanțării suplimentare**, urmând ca CNFIS și Ministerul Educației să elaboreze aceste criterii de alocare, în subsidiar, ținând cont de prescripțiile legii și de limitele stabilite de aceasta.

3. **patru direcții de finanțare**, ale căror cantumuri minime devin obligatorii și care au fost preluate din analiza criteriilor stabilite în ultimii ani de CNFIS sau care au reieșit din nevoile universităților și ale pieței muncii din România.
4. Poate cel mai inovativ obiectiv este cel al corelării numărului de absolvenți cu cerințele și nevoile pieței muncii. Astfel, universitățile vor putea beneficia de finanțări sporite numai în măsura în care gradul de angajabilitate a absolvenților săi este cât mai ridicat.
5. Pentru a nu crea un cadru normativ rigid și pentru a asigura o anumită flexibilitate, textul de lege a prevăzut **minime imperative** și a lăsat o pondere de **20%** din cantumul finanțării suplimentare la latitudinea CNFIS în vederea identificării nevoilor punctuale, neprevăzute care merită a fi finanțate.

Cu privire la creșterea de la 30% la 50% a finanțării suplimentare din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază, apreciem că măsura poate fi implementată fără a avea un impact bugetar, atâta timp cât creșterea procentuală se raportează la cantumul finanțării de bază. Cu alte cuvinte, dacă finanțarea de bază va scădea, atunci vor putea fi alocate mai multe resurse financiare către finanțarea suplimentară, fără să existe un impact bugetar sau o creștere a cheltuielilor publice ale statului. În ipoteza în care Guvernul va dori să mențină același cantum al finanțării de bază, atunci va fi obligat ca în proiectul de buget să crească cantumul cheltuielilor publice. Din păcate, imperativele LEN care prevăd o finanțare minimă în Educație de 6% din PIB au fost încălcate în mod repetat. Aplicarea întocmai a acestor imperative ar asigura suficient spațiu bugetar pentru aplicarea prezentei inițiative.

3.2. Cu privire la FDI propunem următoarele:

(5) Universităților de stat li se alocă un fond distinct pentru dezvoltarea instituțională, din bugetul alocat Ministerului Educației Naționale. Fondul de dezvoltare instituțională se adresează celor mai performante instituții de învățământ superior din fiecare categorie și se alocă, prin contract de finanțare, după criterii competitive bazate pe standarde internaționale asumate prin ordin al Ministrului Educației după consultarea organismelor prevăzute la art. 217.

(5) Resursele financiare din fondul de dezvoltare instituțională se pot utiliza numai în vederea atingerii obiectivelor pentru care au fost obținute.

(6) Modul de cheltuire a fondurilor alocate din fondul de dezvoltare instituțională de către fiecare universitate se publică anual pe pagina de internet a universității și se transmite Ministerului Educației.

(7) Cheltuirea necorespunzătoare de către o universitate a sumelor provenite din fondul pentru dezvoltarea instituțională pe parcursul unui an, dă dreptul Ministerului Educației să restricționeze plata acestor fonduri pentru respectiva universitate în anul următor.

(8) Prin cheltuire necorespunzătoare se înțelege nerespectarea prezentei legi, a criteriilor stabilite de Ministerul Educației la alin. (5) și asumate prin contractul de finanțare în baza cărora s-a alocat finanțarea din fondul de dezvoltare instituțională.”

Dacă la acest moment, fondurile din FDI sunt obținute cu ușurință de către orice universitate care elaborează proiecte, odată cu intrarea în vigoare a prezentei legi, se impune o monitorizare atentă a obiectivelor asumate de către fiecare universitate, precum și o supraveghere a gradului de atingere a rezultatelor scontate.

Mai mult, conform principiilor bugetare edictate de Legea 500/2002 privind finanțele publice, orice cheltuială trebuie angajată prin raportare la o destinație precisă, edictată de lege. Așadar, prezenta inițiativă legislativă impune universităților ca fondurile din FDI să fie cheltuite numai în considerarea obiectivelor pentru care acestea au fost obținute. Totodată, ca sancțiune în cazul neexecutării sau a executării necorespunzătoare a obligațiilor asumate de către o universitate la momentul încheierii contractului de finanțare, Ministerul Educației va putea să restricționeze plata acestor fonduri pentru respectiva universitate în anul următor.

3.3. În ceea ce privește sporirea atribuțiilor de control a modului de cheltuire a banilor publici de către universitățile beneficiare, prezenta inițiativă legislativă **obligă CNFIS să dispună verificări din oficiu, cel puțin o dată pe an**, cu privire la gestionarea fondurilor publice alocate de către stat universităților. Mai mult, toate aceste verificări se vor finaliza prin adoptarea unor rapoarte care vor fi făcute publice.

Referitor la contractele instituționale și complementare, acestea vor fi supuse anual controlului Ministerului Educației și CNFIS. *Mutatis mutandis* și aceste controale se vor finaliza cu o serie de rapoarte care vor fi publicate în vederea asigurării standardelor de transparență. Totodată, prezenta inițiativă legislativă prevede în mod expres **posibilitatea suspendării contractului în ipoteza neexecutării sau a executării necorespunzătoare a obligațiilor contractuale asumate de universități**. Acest remediu face aplicarea *excepției de neexecutare* caracteristică contractelor sinalagmatiche în care o parte se poate abține în a-și executa obligațiile în ipoteza în care cealaltă parte, ale cărei obligații trebuie executate mai întâi, refuză să și le execute sau le execută defectuos.

IV. CONCLUZII

Prezenta inițiativă legislativă vine să reconfigureze (i) **mecanismul finanțării suplimentare** (ii) **mecanismul finanțării din fondul de dezvoltare instituțională** și (iii) **modalitatea de asigurare a controlului cheltuirii banilor publici**.

Prin modificările legislative preconizate, ne dorim să punem accentul pe creșterea finanțării sistemului universitar în vederea atingerii unor obiective calitative, determinate la nivelul legislației primare. În același timp, transparentizarea și controlul gestionării fondurilor publice de către universități reprezintă condiții obligatorii menite să asigure eficiența cheltuirii banilor publici prin raportare la obiectivele asumate de la caz la caz.

Senator USR PLUS

Cosmin-Marian POTERAȘ,

**Lista susținătorilor Propunerii legislative pentru pentru modificarea și completarea Legii
educației naționale nr. 1/2011**

Nr. crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătură
1.	TENIȚĂ DRAGOS CĂTĂLIN	USR PLUS	
2.	DANICĂ SILVIA - MONICA	USR PLUS	
3.	LĂZĂR TEODOR	USR	
4.	PĂUNĂȘIU MIHAELA	USR	
5.	POLITEANU MIHAILA	USR PLUS	
6.	SĂȘI LORANT ZOLTAN	USR PLUS	
7.	RIZEA CRISTINA CAMELIA	USR PLUS	
8.	HĂVARNEANU FILIP	USR	
9.	ANDREI MIHAIUS MIFTOȘU	USR	
10.	TODA DANIEL	USR	
11.	CĂȘTI BOLEA	USR	
12.	VIROU COSTEL	USR	
13.	BLAGA DANIEL	USR	
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			

**Lista susținătorilor Propunerii legislative pentru pentru modificarea și completarea Legii
educației naționale nr. 1/2011**

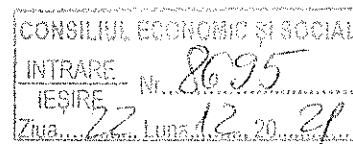
Nr. crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătură
1.	NEGOI EUGEN REMUS	USR	
2.	DARĂU AMBROZIE-IRINEU	USR	
3.	POPESCU ION DRĂGOS	USR	
4.	SĂTARU ELENA SIMONA	USR	
5.	POȘTOA ANDREI	USR	
6.	VICOL GOSTEL	USR	
7.	CLAUSIU MURESAN	USR	
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			

**Lista susținătorilor Propunerii legislative pentru pentru modificarea și completarea Legii
educației naționale nr. 1/2011**

Nr. crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătură
1.	SAS LORANT	USR	
2.	TODASIO BENIAMIN	USR	
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic.- Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 197 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 197.- Statul încurajează excelența în instituțiile de învățământ superior prin pârghii financiare specifice, existente în prezenta lege prin finanțarea suplimentară și prin fondul distinct pentru dezvoltarea instituțională din bugetul alocat Ministerului Educației.”

2. După articolul 197 se introduce un nou articol, art. 197¹, cu următorul cuprins:

„Art. 197¹.- (1) Universităților li se alocă o finanțare suplimentară, în sumă, la nivel național, de minimum 50% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază.

(2) Finanțarea suplimentară se alocă astfel:

a) cel puțin 20% din bugetul alocat finanțării suplimentare se alocă în funcție de calitatea cercetării științifice, calitatea creației artistice sau a performanțelor sportive, după caz;

b) cel puțin 10% din bugetul alocat finanțării suplimentare se alocă în funcție de implicarea studenților în proiecte de cercetare științifică în cadrul programelor de studii universitare de licență și masterat;

c) cel puțin 20% din bugetul alocat finanțării suplimentare se alocă în funcție de orientarea internațională a universităților, ținând cont de ponderea mobilităților studentești, de competițiile academice internaționale, de ponderea studenților străini înscriși în programe de studii;

d) cel puțin 30% din bugetul alocat finanțării suplimentare se alocă în funcție de gradul de absorbție a absolvenților pe piața muncii în domeniile corespunzătoare specializării în interval de 3 ani de la absolvirea studiilor de licență. În acest sens, Ministerul Educației și Ministerul Muncii elaborează în 30 de zile, prin ordin comun, criteriile de determinare a gradului de absorbție a absolvenților pe piața muncii.

(3) Alocările de la alin. (2) se stabilesc în limitele legii de către Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și se aprobă prin ordin al Ministrului Educației în fiecare an. Alocarea se va face proporțional prin raportare la criteriile prevăzute la alin.

(1) în condițiile metodologiei de finanțare elaborate de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior.

(4) Fondurile rămase după alocările de la alin. (2) în condițiile alin. (3), se alocă în baza criteriilor și standardelor de calitate stabilite de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și aprobate anual prin ordinul Ministrului Educației.

(5) Universităților de stat li se alocă un fond distinct pentru dezvoltarea instituțională, din bugetul alocat Ministerului Educației Naționale. Fondul de dezvoltare instituțională se adresează celor mai performante instituții de învățământ superior din fiecare categorie și se alocă, prin contract de finanțare, după criterii competitive bazate pe standarde internaționale asumate prin ordin al Ministrului Educației după consultarea organismelor prevăzute la art. 217.

(5) Resursele financiare din fondul de dezvoltare instituțională se pot utiliza numai în vederea atingerii obiectivelor pentru care au fost obținute.

(6) Modul de cheltuire a fondurilor alocate din fondul de dezvoltare instituțională de către fiecare universitate se publică anual pe pagina de internet a universității și se transmite Ministerului Educației.

(7) Cheltuirea necorespunzătoare de către o universitate a sumelor provenite din fondul pentru dezvoltarea instituțională pe parcursul unui an, dă dreptul Ministerului Educației să restricționeze plata acestor fonduri pentru respectiva universitate în anul următor.

(8) Prin cheltuire necorespunzătoare se înțelege nerespectarea prezentei legi, a criteriilor stabilite de Ministerul Educației la alin. (5) și asumate prin contractul de finanțare în baza cărora s-a alocat finanțarea din fondul de dezvoltare instituțională.”

3. La articolul 219, alineatul (2), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) verifică anual, din oficiu, realizarea proiectelor de dezvoltare instituțională și eficiența gestionării fondurilor publice alocate ca finanțare de bază, finanțare complementară, finanțare suplimentară și a fondurilor publice alocate din fondul pentru dezvoltarea instituțională. Rapoartele anuale sunt documente de interes public care se afișează pe site-ul CNFIS și se transmit Ministerului Educației.”

4. La articolul 223, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Finanțarea suplimentară se acordă din fonduri publice de către Ministerul Educației pentru a stimula excelența instituțiilor și a programelor de studii, atât din cadrul universităților de stat, cât și al celor particulare. Finanțarea suplimentară se acordă conform prevederilor art. 197¹. ”

5. La articolul 223 alineatul (7), litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

„c) contractele instituționale și complementare sunt supuse controlului anual efectuat de Ministerul Educației și CNFIS. După fiecare control, Ministerul Educației și CNFIS publică rapoartele pe paginile de internet.”

6. La articolul 223 alineatul (7), după litera c) se introduce o nouă literă, lit. c¹), cu următorul cuprins:

„ c¹) Ministerul Educației, concomitent cu respectarea procedurii prevăzute la art. 125, are dreptul să suspende contractul în situația neexecutării sau a executării necorespunzătoare de către universități a obligațiilor contractuale. În cazul constatării unor încălcări ale legii, Ministerul Educației este obligat să sesizeze autoritățile competente.”

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin (1) din Constituția României, republicată

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Ion-Marcel CIOLACU

PREȘEDINTELE SENATULUI

Florin-Vasile CÎȚU